

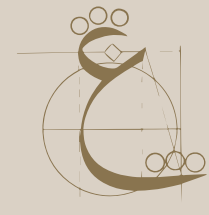

kadim

SAYI / ISSUE 5 • NİSAN / APRIL 2023

05

kadim

*“Kadim oldur ki
evvelin kimesne bilmeye”*

Kadim is that no one knows what came before.

kadim

Osmanlı araştırmalarına münhasır, altı ayda bir (Nisan ve Ekim) neşredilen, açık erişimli, çift kör hakem sistemli akademik dergi

A double-blind peer-reviewed open-access academic journal that is published semiannually (April and October) in the field of Ottoman Studies

SAYI | ISSUE 5 • NİSAN | APRIL 2023

İMTİYAZ SAHİBİ | PROPRIETOR

Burhan ÇAĞLAR

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ | MANAGING EDITOR

Ömer Faruk CAN

İRTİBAT | CONTACT

Kadim • Sakarya Üniversitesi

Esentepe Kampüsü, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, A Blok, Ofis: 121,
Serdivan/Sakarya (Türkiye) 54050

Telefon | Phone • 00 90 264 295 60 15

İnternet Adresi | Webpage • dergipark.org.tr/kadim • kadim.sakarya.edu.tr

E-posta | E-mail • kadim@sakarya.edu.tr

TASARIM | DESIGN Hasan Hüseyin CAN

BASKI | PRINTED BY

MetinCopyPlus • Arti Dijital & Baskı Merkezi

Türkocağı Cad. 3/A Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

BASIM TARİHİ | PRINT DATE • NİSAN | APRIL 2023

ISSN 2757-9395 • E-ISSN 2757-9476

ÜCRETSİZ | FREE OF CHARGE

Kadim'deki makaleler, [Creative Commons Atıf-Gayriticari 4.0 Uluslararası \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır. Bilimsel araştırmaları kamuya ücretsiz sunmanın bilginin küresel paylaşımını artıracakğı ilkesini benimseyen dergi, tüm içeriğine anında Libre açık erişim sağlamaktadır. Makalelerdeki fikir ve görüşlerin sorumluluğı sadece yazarlarına ait olup Kadim'in görüşlerini yansıtmazlar.

Articles published in Kadim are licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Kadim's commitment to immediate and Libre Open Access to its content reflects its conviction in advancing global knowledge exchange. The opinions presented in the articles are the sole responsibility of their respective authors and do not represent the views or opinions of Kadim.

“Kadim oldur ki
evvelin kimesne bilmeye”

DergiPark

EDİTÖR
EDITOR-IN-CHIEF

Arif BİLGİN | Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi

YAYIN KURULU
EDITORIAL BOARD

Necmettin ALKAN | Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Serpil ATAMAZ | Doç. Dr., California State University, Sacramento
Fatih BOZKURT | Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI | Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Büşra ÇAKMAKTAŞ | Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi
M. Talha ÇİÇEK | Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Filiz DIĞIROĞLU | Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Ella FRATANTUONO | Dr. Öğr. Üyesi., University of North Carolina at Charlotte
Selim KARAHASANOĞLU | Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Miraç TOSUN | Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Kenan YILDIZ | Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

YAZIM VE DİL EDİTÖRLERİ
WRITING AND LANGUAGE
EDITORS

Ömer Faruk CAN | Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi
Burhan ÇAĞLAR | Sakarya Üniversitesi
Burak ÇİTİR | Dr., Sakarya Üniversitesi
Mehmet KERİM | Sakarya Üniversitesi
Bünyamin PUNAR | Sakarya Üniversitesi

TÜRKÇE DİL EDİTÖRLERİ
TURKISH LANGUAGE
EDITORS

Sedat KOCABEY | Dr., Sakarya Üniversitesi
Büşranur KOCAER | İbn Haldun Üniversitesi
Muhammed Emir TULUM | Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ
ENGLISH LANGUAGE
EDITORS

Didar Ayşe AKBULUT | Marmara Üniversitesi
İrem GÜNDÜZ-POLAT | Sakarya Üniversitesi
Hâcer KILIÇASLAN | Sakarya Üniversitesi

MİZANPAJ VE
SOSYAL MEDYA EDİTÖRÜ
LAYOUT AND
SOCIAL MEDIA EDITOR

Büşranur BEKMAN | Sakarya Üniversitesi

YAYIN SEKRETERİ
SECRETARIAT

Yusuf İslam YILMAZ | Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Yıldız, Aysel – Spyropoulos,
Yannis – Sunar, Mehmet Mert
(ed.). *Payitaht Yeniçerileri:
Padişahın “Asi” Kulları 1700-1826.*

İSTANBUL: KİTAP YAYINEVİ,
2022. 427 SAYFA. ISBN: 978-
605-105-221-2.

EYÜP ENSAR DAL*

ÖZ ABSTRACT

Bu değerlendirme yazısı, İstanbul ve taşra bağlamında yeniçerilerin dünyasını ve onların bağlantı ve ilişkilerini tarihsel özellikler olarak ele alan “Payitaht Yeniçerileri: Padişahın “Asi” Kulları 1700-1826” başlıklı derleme kitabını incelemektedir. Kitap, yeniçerilerin çeşitli kaynaklar aracılığıyla kurduğu kurumsal ve özel ilişkileri bütüncül bir yaklaşımla ele alıyor. Bu değerlendirme, kitabın mevcut literatüre katkısını analiz etmenin yanı sıra, derlemede kullanılan metodolojiyi ve kaynakları da değerlendiriyor ve her bir bölümün içeriğini tartışıyor.

Anahtar Kelimeler: Yeniçeriler, İstanbul, Taşra, Osmanlı İmparatorluğu, Gerileme Paradigması.

This review examines the edited volume titled “Payitaht Yeniçerileri: Padişahın “Asi” Kulları 1700-1826” [Janissaries of the Porte, The Rebellious Subjects of the Sultan, 1700-1826] which delves into the world of Janissaries and their connections and relationships as historical subjectivities in the context of İstanbul and the countryside. The book explores institutional and private relationships established by the Janissaries through various sources and with a holistic approach. In addition to analyzing the contribution of the book to the existing literature, this review also evaluates the methodology and resources used in the compilation and discusses the content of individual chapters.

Keywords: Janissaries, İstanbul, Countryside, Ottoman Empire, Decline Paradigm.

MAKALE BİLGİSİ | ARTICLE INFORMATION

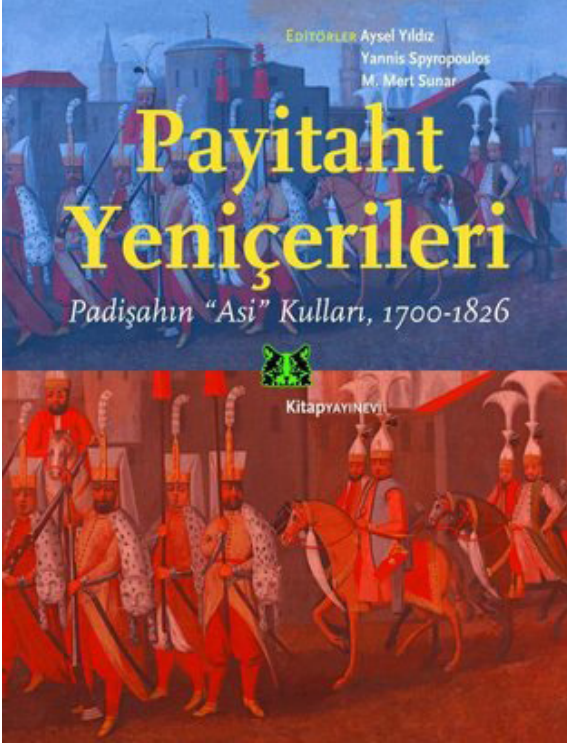
Makale Türü: Kitap Değerlendirmesi | Article Type: Book Review
Geliş Tarihi: 27 Şubat 2023 | Date Received: 27 February 2023
Kabul Tarihi: 28 Mart 2023 | Date Accepted: 28 March 2023

ATIF | CITATION

Dal, Eyüp Ensar. “Payitaht Yeniçerileri: Padişahın “Asi” Kulları 1700-1826”. *Kadim* 5 (Nisan 2023), 181-185
doi.org/10.54462/kadim.1257337

* Doktora Öğrencisi, Arş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, eyup@metu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5106-5128.

Yeniçeri ocağının ve yeniçerilerin Osmanlı tarihi çalışmalarındaki, özellikle gerileme paradigması literatüründeki “marjinalleştirilmiş” ve “suçlanan” konumu toplumsal bir bileşen olarak incelenmelerini ve anlaşılma durumlarını çoğu zaman zorlaştırmıştır. Aysel Yıldız, Yannis Spyropoulos ve Mehmet Mert Sunar’ın bireysel çalışmalarıyla da katkı sundukları 1700-1826 yılları arasını kapsayan bu derleme çalışma, İstanbul merkezli yeniçeri gerçekliğini anlamlandırmak üzere bireysel deneyimleri de içeren yeni bir çerçeve oluşturmayı hedeflemektedir. “Janissaries in Ottoman Port-Cities: Muslim Financial and Political Networks in the Early Modern Mediterranean (JaNet, Osmanlı Liman Şehirlerinde Yeniçeriler: Erken Modern Akdeniz Dünyasında

Müslümanların Finansal ve Siyasi Bağlantıları)” isimli proje kapsamında yürütülen bir ekip çalışmasının ürünü olan eser, editörlerin, kitabın genel çerçevesini anlamamızı sağlayan “İstanbul, Taşra ve Yeniçeriler” başlıklı giriş yazısı (s. 13-36) dışında sekiz bölümden oluşmaktadır.

Kitapta yer alan çalışmaların tümünde, gerileme paradigması tartışmalarının ve yapısal dönüşüm analizlerinin bir boyutu olan yeniçerilerin “bozulduğuna” veya “marjinalleştiğine” dair hâkim görüşün sorgulandığı bir anlayış ortaya konulmaktadır. Bu doğrultuda, yeniçerilerin çeşitli loncalarla, idari ve askerî kurumlarla olan bağlantıları, şehir halkı, taşra ve göçmenlerle olan ilişkilerinin tespit edilmesi, iletişim ve ticaret ağlarını anlaşılması bu edisyon kitabın temel amaçlarından biridir. Kitap, yeniçerilerin şehir ve taşra ile kurduğu bağlantılar üzerinden 18. yüzyıl İstanbul’unun sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi yönleriyle incelenmesine katkı sağlamayı da amaçlamaktadır. Giriş yazısında belirtildiği üzere İstanbul, yeniçerilerin geniş bir coğrafyada kurdukları bu ağların kesişme noktası olarak merkezdedir (s. 14). Kitabın münferit bölümlerinde ise mektuplar, şiirler, mahkeme kayıtları, askeri sınıflandırmalar ve ticari anlaşmalar gibi çeşitli kaynaklara dayalı olarak İstanbul’daki yeniçerilerin ailevi, ticari, sınıfsal ve kültürel deneyimleri ortaya koyulmaktadır.

“Yunan Bağımsızlık Savaşı Sırasında Ele Geçirilen İki Yeniçeri Mektubunun Düşündürdükleri” (s. 37-62) başlıklı ilk bölümde editörlerden biri Spyropoulos, yeniçerilerin aile bağları ve bireysel ilişkilenmelerinde kurumsal olarak yeniçeri ocağının rolünü değerlendirmekte ve ocak ilişkileri yanında, aynı kökenden yeniçeriler arasındaki iletişim ağını Girit özelinde örneklemiştir. Yunanistan Devlet Arşivleri’nde tespit edip makalenin

ekinde paylaştığı iki mektubun sahibi olan yeniçerilerin hikâyelerini Kandiye kadı sicillerine dayalı olarak takip eden yazar, mikro bir analizle kurulan ortaklıkların ve mal varlıklarının durumunu incelemiş ve bağlamsal bir değerlendirme ortaya koymuştur. Bölüm, yeniçerilerin duygusal yapılarına ve sosyal ilişkilerine odaklanırken, mektupların Osmanlı tarihi bünyesinde ben anlatıları çalışmalarına önemli katkılar sağlayabileceğini de göstermektedir.

Yahya Araz'ın kaleme aldığı “Kişisel Dünyalar, Aidiyetler ve Toplum: İstanbul'da Yeniçerilerin ve Ailelerinin Vasiyetleri (1750-1826)” (s. 63-100) isimli ikinci bölümde İstanbul mahkemelerindeki yeniçerilerin dâhil olduğu vasiyet kayıtları üzerinden, yeniçerilerin mülk idareleri, ocakla ve yakınlarıyla kurduğu ilişkiler, ticari ilişkileri, borçlanma ve hayırseverlik pratikleri hakkında önemli soruları irdelemektedir. Bu yanıyla çalışma, yeniçerilerin hayatlarına, aile ilişkilerine ve mülkleri üzerindeki tasarruflarına bakarak yeniçerileri tarihsel özneler olarak ele alan güçlü bir metodolojik yaklaşım getiriyor. Araz'ın Osmanlı toplumunda aile ilişkileri, ölüm algısı, vasiyet ve miras meselesi hususlarındaki birikimi, bu çalışmada yeniçerilerin vasiyet kayıtlarındaki pratiklerini anlamamızın yolunu açmakta, kendi deyimiyile “yeniçerilerin vasiyetleri herkes gibi aynı sokağı, mahalleyi ve kenti paylaştıkları hemşerilerinin kaygılarına, beklentilerine ve umutlarına ayna tutarken çok kimlikli dünyaları hakkında da ipuçları sunmaktadır” (s. 68). Bu bakış açısı, derlemenin yeniçeri dünyasını araştırmadaki kapsayıcı hedefini somutlaştırması bakımından da dikkate değerdir. Ayrıca vasiyetlerde zikredilen emtia, yeniçerilerin gündelik hayatları hakkında merak uyandıran değerli bilgiler içermektedir.

Taner Öztürk'ün kaleme aldığı “18. Yüzyıl Ortalarında İstanbul Yeniçerileri” (s. 101-132) isimli üçüncü bölüm, yeniçerilerin kurduğu bağlar üzerinden şehir içinde nasıl konumlandıklarını sorgulamaktadır. Kışla dışındaki yerleşimleri ve terekeleri üzerinden yeniçerilerin İstanbul ile entegrasyonu ve yaşam pratiklerine bakan yazar, gerileme paradigması literatüründe “bozulma” olarak ele alınan yeniçeri pratiklerini özne odaklı bir yeniden değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Çalışmada *İstanbul Kısmet-i Askeriye* mahkemesine ait 1748-1750 tarihli Şeriyye Sicilleri'nden 169 yeniçeri terekisini inceleyen Öztürk, yeniçerilerin hangi esnaf loncalarında yer aldığını tablo ve grafiklerle net şekilde ortaya koymaktadır. Böylece yeniçerilerin göçmenler ve şehrin yerlileriyle kurduğu ticari ve sosyal ilişkileri, yaşam alanlarının mekânsal dağılımını, şehir ve kışla ile bağlarını anlamamız bakımından genel bir manzara sunmaktadır. Öztürk'ün ele aldığı terekeler, yeniçerilerin kişisel eşyalarına ve gündelik yaşamlarına dair detayları görmemiz açısından Araz'ın verasetler üzerinde yaptığı çalışmayı da destekler niteliktedir.

Yeniçerilerin esnaflaşması üzerinden tartışılan İstanbul içindeki esnaf-asker hiyerarşisinin yeniçeri odaklı sorunsallaştırılmasına karşı bu derlemenin sunduğu perspektif, yeniçerilerin sosyal entegrasyonunun incelenmesi ile esnaf ve asker ilişkisini daha iyi anlamamızı sağlamaktadır. Abdülmennan M. Altıntaş'ın kaleme aldığı “İstanbul Loncaları ve Yeniçeriler: Kayıkçı Esnafı Üzerine Bir Deneme (1677-1752)” (s. 133-156) isimli takip eden bölüm, kitabın genel dönemsel sınırlarından biraz çıkarak kayıkçıların yoklama kayıtları üzerinden yeniçerilerin kayıkçılık ile olan ilişkilerine dair önemli bulgular sunmaktadır. Çalışmaya göre, yeniçerilerin meslek grupları içindeki ağırlığı sadece güce dayalı olarak elde ettikleri sosyal bir pozisyon değildir, bu mesleklerde uzmanlaşmaları veya loncalarda kethüdâlık yapmaları yeniçerilerin yer aldıkları esnaf birimleriyle olan ilişkilerinin temsili bir boyuttan fazla

olduğunu gösteren önemli bir bulgudur. Ayrıca, gerileme paradigmasının temel argümanlarından biri olan, yeniçerilerin esnaflaşarak askerî anlamda bozuldukları iddiasının tersine, kayıkçı esnafı kayıtlarında farklı askerî grupların da yer aldığını (s.145 Tablo I, s.151 Tablo V) görmemiz “Osmanlı askerinin esnaflaşmasının yeniçerilere özgü bir mesele olmadığını” (s. 156) kanıtlamaktadır. Tek bir meslek dalı üzerine yapılan bir araştırma, yeniçerilerin diğer meslek dallarıyla olan ilişkisi hakkında genel bir yorum yapmak için yeterli olmasa da benzer çalışmalara kapı aralaması bakımından değerli olduğunu söyleyebiliriz.

İrfan Kokdaş'ın yeniçerilerin esamelerini satışları ve bu piyasanın bilinenin aksine ocağın ilgasına kadar nasıl sürdüğünü görmemizi sağlayan “İstanbul Esame Piyasası Üzerine Notlar (1750-1826)” (s.157-199) isimli çalışması, İstanbul'un taşra yeniçerileri için bu ekonomik ilişkideki önemli rolünü görmemizi sağlamaktadır. Esame piyasasının hem yerleşikler hem de şehre göç eden veya mevsimlik olarak taşradan gelenler ile birlikte İstanbul'da yoğunlaşması, şehrin sadece ticari anlamda bir uğrak noktası olmasından ziyade göç merkezi olarak nasıl bir konuma sahip olduğunu da tekrar düşündürmektedir. Esame piyasasının askerî sınıflar arasındaki yoğunluğunu göstererek (s. 176, Grafik I) yeniçerilere özgü olmadığını ortaya koyan bu çalışma ayrıca, taşra kökenli askerlerin (s. 184, Harita) neden bu satışları İstanbul'da kayıt altına aldığını da sorgulamaktadır. Detaylı bir analizle esame piyasasının ekonomik değerini ele alan Kokdaş, sunduğu grafik ve tablolarla somut veriler üzerinden bu satışların dönemin ekonomik hayatı üzerindeki etkisini değerlendirmektedir. Sermaye sahiplerinin tekelleşmesini ve satış ilişkilerinin sınıfsal boyutunu sorgulayan yazar, yeniçeri vakıflarının önemini de ortaya koymaktadır.

Kitabın editörlerinden Yıldız'ın “İstanbul'un Asi Kulları: Yeniçeriler, Sipahlar ve Cebeciler” (s.201-259) ve Sunar'ın “İstanbul'da Yeniçeri Ortalarının Karıştığı Sokak Çatışmaları (18. Yüzyıl sonu ve 19. Yüzyıl başları)” (s. 261-285) başlıklarıyla kaleme aldığı iki ayrı bölüm, yeniçerilerin İstanbul içindeki kolektif isyanlar ve bireysel çatışmalardaki etkinliği hakkında kimliksel ve örgütsel anlamda bütüncül analizlerden oluşmaktadır. Yıldız, öncelikle yeniçerilerin isyanlardaki rolünün, gerileme paradigmasında değerlendirilen bozulma analizlerinden ötede nasıl ele alınabileceğini kapsamlı bir literatür değerlendirmesi içerisinde tartışmaktadır. Bununla beraber, 16 ve 19. yüzyıllar arasında gerçekleşen İstanbul isyanlarının sebepleri, katılımcıları ve merkezleri gibi farklı boyutlarını içeren bir tablo sunarak (s. 214-215 Tablo I) bu isyanların askerî boyutlarının sadece yeniçeri kaynaklı olmadığını kimliksel bir analizle tartışmaya açmaktadır. Yıldız, yeniçerilerin cebeciler ve sipahlar gibi farklı askerî gruplar ile ilişkilerinin dinamiklerini ortaya koyarak İstanbul isyanlarına yönelik yeni bir bakış açısı sunmaktadır. Bu bölüm, bu doğrultuda da İstanbul isyanlarının artış sebebine dair mevcut literatürde öne çıkan ve temelde askerî kesimin sosyal bir zümre hâline gelmesinin isyanların amaç ve mecrasını değiştirdiğine dair anlatılara önemli bir eyleştiridir. Bu bölümdeki bulgular, İstanbul isyanlarının, istisnai sivil katılıma rağmen askerî temelli kaldığını göstermekle beraber esnaf ve asker ilişkisinin isyanlardaki ortak taleplere de yön verdiğini ortaya koymaktadır.

Sunar ise yeniçerilerin kültürel kimliklerinin, Akdeniz erkekliği kavramsallaştırmasının çerçevelediği iktidar ve güç dinamiklerinin şehir içi küçük çatışma ve gruplaşmalarda nasıl sahnelendiğini ele almaktadır. Yazar, devlet gücünün bu çatışmaları engelleme konusunda çoğu zaman etkisiz kaldığına değinerek, yeniçerilerin İstanbul'un asayışı üzerinde askerî

bir otorite kurduğunu göstermektedir. Zaman zaman yeniçerilerin bireysel olarak rol aldığı sokak çatışmalarının yanında, yeniçeri ortalarının kolektif şekilde katıldığı bazı sokak çatışmalarının “ekonomik çıkarlar, rekabet ve iş ilişkileri temelinde şekillendiğini” (s. 278) görmemiz de çatışmaların arka planını anlamamız açısından önemlidir. Yazarın, bazı isyanların savaş dönemlerindeki hayat pahalılığından kaynaklandığını ve bunun da savaş dönemlerin silahların daha erişilebilir olmasıyla ilişkisini vurgulaması, sokak çatışmalarının boyutlarını anlamamız açısından kritik bir değerlendirmedir. Kitabın bu bölümü, Osmanlı Devleti'nin savaş halinde olmasının yeniçerilerin sokak çatışmalarındaki etkinliğine olan etkisini hem ekonomik sebeplerle hem de yeniçerilerin halk üzerinde kurduğu otoritenin artmasıyla ilişkilendirerek bağlamsal bir analiz ortaya koymaktadır.

Son bölüm, kaynakları ve konusu bakımından derlemenin önceki çalışmalarından farklı bir yerde durmaktadır. Mehmet Savan ve Süreyya Uzun-Pekşen'in birlikte kaleme aldığı ve Reşad Ekrem Koçu'ya ithaf edilen “Yeniçeri Şair Evreni ve Son Yeniçeri Şairlerinden Galatalı Hüseyin Ağa'nın Dünyası” (s.287-392) başlıklı çalışma ekleriyle birlikte derlemenin en uzun bölümünü oluşturmaktadır. Çalışmada önce yeniçerilerin Osmanlı edebiyat ve kültür dünyasındaki yeri tartışılmakta, edebi kimliklerinin içerik ve toplumsal fonksiyonu ortaya konmaktadır. Bölüm, ekte yer verilen 16-19.yüzyıllar arasında yaşamış yeniçeri neferlerinin ve ocak ricalinden şairlerin eserleri ve bunların ilişkileriyle ilgili bilgilerin derlendiği tablolar (s. 359-383, Tablo I, II, III, IV, V) ile birlikte yeniçeri ocağının Osmanlı kültür tarihindeki önemine dair yenilikçi bir katkı sunmaktadır. Çalışmanın ikinci kısmı, Reşad Ekrem Koçu'nun da eserlerinde yer verdiği, kimliğinin farklı boyutlarıyla yeniçerilerin son temsilcisi olduğunu söyleyebileceğimiz Galatalı Hüseyin Ağa ve onun eserleri üzerinedir. Bu kısımda Galatalı'nın Destan Mecmuası'nın ulaşılabilen nüshası ile Koçu'nun değerlendirdiği ancak orijinali bulunamayan diğer nüshası karşılaştırılmıştır. Savan ve Uzun-Pekşan, Galatalı Hüseyin Ağa'nın eserleri üzerinden yeniçerilerin kültürel birikimi hakkındaki analizlerinin yanında ayrıca, yeniçeri erkek kültüründeki dinamikleri de tartışmaktadırlar. Özellikle, destansı şekilde anlatılmış olan cinsel deneyimleri erkeklik ve iktidar inşa eden alt kültür bağlamında değerlendirerek, yeniçeri dünyasındaki zorbalığın ve rızaya dayalı ilişkilerin kültürel kodlarını irdelemektedirler. Ancak, bu cinsel performansları normatif bir kimlik atfıyla değerlendiren yazarların, tecavüz ve cinsel istismar gibi saldırgan pratikler ile rızaya dayalı ilişkilerin edebi metinlere yansımaları aynı homoerotik ilişkilene kategorisinde değerlendirmelerinin hatalı bir genelleme olduğunu düşünmekteyim. Yine de yazarlar, cinsel şiddet üzerinden yeniçerilerin oluşturduğu toplumsal tehdit ve otorite inşasının nasıl değerlendirilebileceğine dair önemli analizler sunulmaktadır.

Sonuç olarak ampirik veriler kullanılarak sunulan analizler, 18. yüzyıl İstanbul'una yeniçerilerin gözünden bakmamızı sağladığı gibi, tarihsel özne olarak yeniçerileri odağına alarak erken modern Osmanlı dünyasını anlamaya yönelik bağlamsal bir bakış açısı ve metodolojik bir katkı da sunmaktadırlar. Bölümlerin sonunda ayrı kaynakçalar verilmeyip derleme sonunda kitaptaki tüm atıflar için alfabetik sırayla tek bir kaynakça oluşturulması, benzer kitap derlemelerinden farklı bir yöntem olarak dikkat çekmektedir. Aynı şekilde ortak bir dizin hazırlanmış olmasının da okuyucu için daha ulaşılabilir ve faydalı bir tercih olduğunu düşünmekteyim. Kitabın yapısal tertibine dair ise bölümlerin ortak başlıklar altında tasnif edilmesinin derlemenin amacına hizmet etmesi bakımından daha isabetli bir tercih olacağı belirtilebilir.

Çalışma, toplumsal ve ekonomik bir tarihsel özne olarak yeniden inşa etmeyi amaçladığı yeniçerinin dünyasına bakmaya, bireysel ve ailevi ilişkileri üzerinden başlıyor, ardından bizi tüccar, asi ve şair yeniçeriyle tanıştırmakla sona eriyor. Yeniçerilerin mekânsal bir bağlam olarak İstanbul ile kurduğu ilişkiyi ise ufuk açıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Sunduğu bu zengin perspektifin yeni çalışmalara rehberlik edeceğini düşünüyorum.